

Функціональні обов'язки щодо систематизації даної інформації та ведення бухгалтерської справи з оцінки справедливої вартості слід покласти на бухгалтера, який відповідав би за ведення обліку оцінюваних активів і входив до складу Комісії. В даній бухгалтерській справі необхідно систематизувати всю інформацію щодо визначення справедливої вартості БА та сільгосппродукції. В справу доречно включати: протоколи засідань Комісії; акти визнання справедливої вартості за видами БА та сільгосппродукції; документи, що підтверджують ринкові ціни прийняті для розрахунку справедливої вартості; висновки та розрахунки Комісії виконані при застосуванні методів експертної оцінки та прийняття цін; звіти про оцінку ринкової вартості виконані залученими незалежними оцінювачами.

Список використаних джерел:

1. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку біологічних активів, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 29.12.2006 р. № 1315. (Із змінами і доповненнями, внесеними наказами Міністерства фінансів України від 14 грудня 2007 року № 1413, від 10 листопада 2009 року № 1307, від 2 червня 2010 року № 302, від 7 лютого 2013 року № 73, від 30 вересня 2014 року № 987).
2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 28 «Зменшення корисності активів», затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 24.12.2004 № 817.
3. Звітність сільськогосподарських підприємств за вимогами П(С)БО 30 «Біологічні активи»: Практичний посібник / [За ред. Лузана Ю.Я., Жука В.М.] – К.: Юр-Агро-Веста, 2008. – 230 с.
4. Звітність сільськогосподарських підприємств: Практичний посібник / [За ред. Лузана Ю.Я., Жука В. М., Гаврилюка В.М.] – К.: Видавництво ТОВ «Юр-Агро-Веста», 2009. – 224 с.
5. Звітність сільськогосподарських підприємств: практичний посібник / Б.В. Мельничук, Н.Л. Жук, В.М. Метелиця, Л.С. Стецюк. – К.: ТОВ «Всеукраїнський інститут права і оцінки», 2015. – 60 с.
6. Сук Л.К., Сук П.Л. Облік довгострокових біологічних активів // Бухгалтерія в сільському господарстві. – 2007. – № 6. – С. 45-48.
7. Сук Л.К. Бухгалтерський облік сільськогосподарської продукції // Бухгалтерія в сільському господарстві. – 2007. – № 6. – С. 49-52.

Говда Г.А.

доцент;

Пуняк А.В.

студент,

Національний лісотехнічний університет України

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ЛІСОПРОДУКЦІЇ ТА ПРОДУКЦІЇ ПОБІЧНОГО КОРИСТУВАННЯ ЛІСОМ

Важливою умовою ефективного функціонування підприємств лісового господарства та досягнення ними прибутків у складних економічних умовах сьогодення є належна організація обліку їх продукції, що отримується шляхом

використання лісових ресурсів – лісопродукції та продукції побічного користування лісом.

Лісовий кодекс України передбачає, що використання лісових ресурсів може здійснюватися в порядку загального і спеціального використання.

До лісових ресурсів відносять деревні, технічні, лікарські та інші продукти лісу, що використовуються для задоволення потреб населення і виробництва та відтворюються у процесі формування лісових природних комплексів. Також це корисні властивості лісів, що використовуються для задоволення суспільних потреб [1].

Загальне використання ресурсів (прогулянки на території лісу, збір грибів, ягід, дикорослих трав'яних рослин для власного споживання) можуть здійснювати усі громадяни України без спеціальних дозволів (за винятком випадків, передбачених спеціальними законодавчими актами).

Спеціальне ж використання лісових ресурсів, до якого на даний час належить заготівля деревини і другорядних лісових матеріалів, побічні лісові користування, а також використання корисних властивостей лісів для культурно-оздоровчих, рекреаційних, спортивних, туристичних і освітньо-виховних цілей, потреб мисливського господарства, проведення науково-дослідних робіт, здійснюється в межах спеціально визначених лісових ділянок. Порядок і умови такого використання передбачені спеціальними Постановами Кабінету міністрів України (КМУ) та Державного агентства лісових ресурсів України (ДАЛР України).

Таким чином, підприємства лісового господарства отримують продукцію внаслідок спеціального використання лісових ресурсів. Для належної організації її обліку необхідно розрізнити основні види продукції.

Лісопродукція, тобто заготовлена деревна сировина є таких видів: деревний хлист, ділова деревина (сортименти), деревина дров'яна для технологічних потреб (деревина технологічна), дрова, хворост (хмиз) та інші види. Усі ці види передбачають особливості вимірювання кількості продукції, залежно від їх видових характеристик.

Спроби врегулювати ділянку обліку лісопродукції були зроблені з прийняттям Інструкції з обліку продукції лісозаготівель, лісопиляння і деревообробки на підприємствах Державного комітету лісового господарства України № 205 від 19 грудня 2003 р. [2]. Нею були визначені порядок обліку такої продукції в лісництвах, цехах, дільницях, інших виробничих підрозділах підприємств Держкомлісгоспу України. Проведена класифікація лісопродукції залежно від початкових характеристик і стадій обробки, а також наведено перелік обов'язкових форм первинних документів для її обліку.

Запровадження на підприємствах ДАЛР України системи електронного обліку деревини, яка дає можливість повністю переглянути ланцюг руху заготовленої деревини від місця її заготівлі до кінцевого споживача, поставило нові вимоги до первинних бухгалтерських документів обліку лісопродукції.

Порядок електронного обліку заготовленої деревини передбачає, що майстер лісу, помічник лісничого чи лісничий на лісосіці за допомогою кишенькового персонального комп'ютера (КПК) проводить приймання

лісопродукції від підприємця, який її заготовив. Інформація про заготовлену деревину заноситься до КПК та присвоюється їй бірка-чіп, за допомогою якої можна зчитати інформацію про дану продукцію на спеціальних пристроях. Введена інформація потрапляє до центральної бази даних для подальшої обробки, аналізу та контролю.

Було розроблено Тимчасову інструкцію з електронного обліку продукції лісозаготівель, лісопиляння і деревообробки на підприємствах Державного агентства лісових ресурсів України у 2012 році, однак не проведено її реєстрацію в Міністерстві юстиції, а тому цей документ має швидше рекомендаційний, ніж юридичний характер.

Облік лісопродукції ведеться в кількісних показниках загалом по підприємству, лісництвах (цехах) і окремих матеріально-відповідальних особах.

По кожному місцю зберігання (ліс, промсклад, кінцевий склад, цех) хлисти і жердини обліковуються по породах і кількості щільних кубометрів; ділова деревина – по породах, сортиментах, сортах і діаметрах в щільних кубометрах; дрова – по групах порід в щільних кубометрах; хворост в щільних кубометрах. Пилопродукція обліковується по породах, сортах, товщині в щільних кубічних метрах, а дошки, крім того, – обрізні і необрізні. Продукція переробки деревини обліковується в установлених одиницях виміру (щільні кубометри, квадратні метри, штуки, комплекти та ін.).

Первинний облік лісопродукції ведеться окремо у матеріально-відповідальних осіб (в лісі і на верхніх складах, на кінцевих складах, в цехах переробки деревини) і узагальнюється в бухгалтерії підприємства. Для цих груп рекомендовано застосування різних первинних документів.

Так майстер лісу чи лісничий по заготовленій, підвезеній на проміжні склади (трелі), вивезеній на кінцеві склади, реалізованій та використаній на власні потреби лісопродукції щомісячно роздруковує з КПК і в установлені строки подає в лісництво (цех) Рапорт про рух лісопродукції, додавши усі документи по надходженню і списанню лісопродукції, а також Реєстр товарно-транспортних накладних (ТТН) по видах кінцевих складів або реалізації.

На кінцевих складах на одержану від вивезення лісопродукцію в КПК ведеться Журнал надходження лісопродукції, інформація в який заноситься автоматично після приймання лісопродукції по кожній ТТН.

Особливістю обліку в цехах переробки є ведення Щоденника надходження сировини в цех переробки, який застосовується для оформлення робіт по розпилюванню деревини та виготовленню виробів переробки. Також формується Відомість обліку виготовленої продукції переробки деревини і витрат сировини, яка є зведеним документом і формується на підставі змінних рапортів, наряд-актів на переробку деревини та інших первинних документів.

На підставі одержаних від відповідальних працівників первинних документів та звітів, після їх затвердження лісничим (начальником цеху та ін.) бухгалтер підприємства приступає до складання зведених документів та звітів.

Такими документами є:

– Журнал виконаних лісогосподарських робіт (форма ЛГ-2) (по заготівлі і підвозці (трелюванню) лісопродукції та розкряжуванню хлистів) –

складається на підставі Наряд-актів на виконання робіт, Актів приймання-передачі робіт по заготівлі деревини (інших лісогосподарських робіт). Важливо окремо вказувати види робіт окремо по рубках головного користування, рубках формування та оздоровлення лісів та інших заходів, пов'язаних з веденням лісового господарства та інших заходів, не пов'язаних з веденням лісового господарства.

– Журнал інших виконаних робіт (форма ЛГ-3) – складається на підставі Наряд-актів на виконання робіт та інших первинних документів формується.

– Реєстр використаної на власні потреби лісопродукції (форма ЛГ-17) – формується на підставі наряд-актів та інших документів.

– Журнал реалізації лісопродукції (форма ЛГ-19) – складається на підставі первинних документів по реалізації (відпуску) лісопродукції (товарно-транспортна накладна, специфікація-накладна на деревину відпущену).

– Звіт про рух лісопродукції – формується у розрізі структурних підрозділів, матеріально-відповідальних осіб або по підприємству загалом на підставі проведених первинних документів про надходження/відвантаження лісопродукції.

Так як підприємства лісового господарства використовують журнально-ордерну форму обліку, то після затвердження місячних Звітів про рух лісопродукції від лісництв (цехів) бухгалтерія підприємства зводить ці звіти в додатку до журнал-ордера № 5.

У лісах без заподіяння їм шкоди може здійснюватися заготівля другорядних лісових матеріалів: живиці, пнів, лубу та кори, деревної зелені, деревних соків, а також продукція побічних лісових користувань – заготівля сіна, випасання худоби, розміщення пасік, заготівля дикорослих плодів, горіхів, грибів, ягід, лікарських рослин, збирання лісової підстилки, заготівля очерету.

Облік такої продукції здійснюється на підставі Актів та Нарядів-актів і узагальнюється за матеріально-відповідальними особами чи структурними підрозділами, з подальшим відображенням у звітах і журнал-ордерах.

Необхідність застосування програмного забезпечення для передачі звітів у контролюючі та керівні органи, формування аналітичних звітів та довідок за вимогами різних користувачів, передбачає застосування комплексних бухгалтерських комп'ютерних програм. Незважаючи на достатньо широкий асортимент цього продукту на ринку, підприємства лісового господарства часто стикаються з проблемами їх вибору, так як доступні програмні продукти не враховують специфічних умов лісогосподарських підприємств.

Висвітлені проблеми обліку в лісогосподарських підприємствах, зокрема щодо лісопродукції та продукції побічного користування лісом, зумовлює потребу у подальших наукових дослідженнях і прикладних розробках.

Список використаних джерел:

1. Лісовий кодекс України: Кодекс від 21.01.1994 р. № 3852-ХІІ – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3852-12>.
2. Інструкція з обліку продукції лісозаготівель, лісопиляння і деревообробки на підприємствах Державного комітету лісового господарства України № 205 від 19 грудня 2003 р.